

Rīgā, 08.10.2019. Nr.AJPG-26/19-id

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039

sprk@sprk.gov.lv

Priekšlikumi un komentāri par Konsultāciju dokumentu par dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas piemērošanu.

“AJ Power Gas” ir iepaziniesies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) Publiskās konsultācijas par dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikas piemērošanu konsultāciju dokumentu (turpmāk – Konsultāciju dokuments) ¹, kas paredz Latvijas, Igaunijas un Somijas dabasgāzes tirgu apvienošanu vienotā sistēmā, un vēlas izteikt viedokli par to. Pēc iepazīšanās ar Konsultāciju dokumentu AS “AJ Power Gas” nav izprotami dabasgāzes tirgus dalībnieku un sabiedrības ieguvumi, kas pamatotu apjomīgo tarifu kāpumu Latvijas tirgus dalībniekiem un gala patērētājiem tirgus apvienošanas rezultātā, kā tas uzskatāmi redzams Regulatora publicētajā tarifu izmaiņu kopsavilkumā² (turpmāk – Kopsavilkums).

Vienkāršojot tarifu aprēķināšanas metodiku³, faktori, kas nosaka dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu apmēru, ir sistēmas operatora kopējie attaisnojami ienākumi un jaudas apjoms, uz ko minētie ienākumi tiek sadalīti, lai iegūtu tarifus. Konsultāciju dokumenta 6. un 7. tabulā norādīts, ka prognozētā pārvades sistēmas jauda nav būtiski samazinājusies, kamēr atļautie ieņēmumi ir pat sarukuši, salīdzinot tos ar *status quo*. Šāda tarifus ietekmējošu faktoru attīstība liek domāt, ka tarifi varētu palikt esošajā līmenī vai pat samazināties arī nākamajā tarifu periodā. Tomēr Kopsavilkumā iekļautie pārvades sistēmas izmantošanas tarifi pieauguši vairākas reizes, ja neskaita nebūtisku samazinājumu Maksā par izejas punkta Latvijas lietotāju apgādei izmantošanu.

AS “AJ Power Gas” par nepietiekami pamatotu uzskata Konsultāciju dokumentā iekļauto tarifu projekta vērtību aprēķina metodi, kas noved pie Kopsavilkumā minētajiem tarifu kāpumiem. Tarifu projekta sadārdzinājumu pret esošo situāciju nosaka galvenokārt visu tarifu noteikšana pret atsaucē cenu 142.77 EUR/MWh/dienā/gadā par Gada standarta jaudas produktu izejas un izejas punktos no pārvades sistēmas. Piedāvātā provizorisks atsaucē cena tiek pamatota ar pielīdzināšanos ES tirgus vidējam līmenim, tādējādi pilnībā ignorējot Latvijas gāzapgādes sistēmas specifiku un Latvijas galalietotāju intereses. Tarifu projekta 11. pielikumā uzskatāmi parādīts, ka atsaucē cenas noteikšanai izmantoto ES dalībvalstu tarifi būtiski atšķiras savā starpā, neattaisnojot vidējās vērtības izmantošanu. Pie tam standarta kļūdas, kas statistikā raksturo gan pozitīvu, gan negatīvu novirzi no vidējā radītāja, izmantošana tarifu projekta vērtību noteikšanā ir nelōģiska un ar pārvades sistēmas ekspluatācijas izmaksām nepamatota darbība.

Tāpat, pielīdzinot standarta jaudas produktu tarifu noteikšanai piemērojamo reizinātāju apjomus vidējam Eiropas līmenim, tiek ievērojami palielināti īstermiņa jaudas tarifi. AS “AJ Power Gas” ieskatā Konsultāciju dokumentā iekļautās izmaiņas tarifu struktūrā (dažāda termiņa jaudas produktu cenas) ir nepietiekami pamatotas, tāpēc ka tās neizriet no Latvijas gāzes apgādes sistēmās specifiskajām iezīmēm un ir pretrunā ar ekonomisko lōģiku,

tādejādi samazinot tirgus darbības efektivitāti. Līdz šim Latvijas gala patērētāji spējuši gūt labumu no vietējā tirgus infrastruktūras specifikas, noglabājot vasaras periodā iegādātu lētāko gāzi ziemas patēriņam. Ar dārgiem īstermiņa jaudas produktiem ierobežojot tirgus dalībnieku dabasgāzes iegādes elastīgumu, faktiski tiek atņemtas iespējas galapatērētājiem nodot labvēlīgas cenas, kas veidojas vairumtirgos. Šādā situācijā ekonomiskais ieguvums no zemākām dabasgāzes cenām būs pieejams tikai sistēmu operatoriem, kas spēs diktēt augstākas cenas par īstermiņa produktu izmantošanu. Kā papildus pamatojums apjomīgajam īstermiņa tarifu palielinājumam tiek citēta nepieciešamība pēc investīciju signāliem, taču Konsultāciju dokumenta 2. sadaļas 4. nodaļā tiek minēts, ka gan apvienotā FinEstLat sistēma, gan Latvijas pārvades tīkls raksturojams ar lieku pieejamo pārvades kapacitāti.

Lai gan apvienotā dabasgāzes tirdzniecības zona teorijā piedāvā vispārīgas un Konsultāciju dokumentā neskaidri formulētas priekšrocības, tās tomēr ir abstraktas, kamēr plānotais izmaksu palielinājums ir pavisam reāls. Ieejas tarifu izlīdzināšanas rezultātā ar pārējām vienotās sistēmas dalībvalstīm Latvijas gala patērētāji vai tirgus dalībnieki subsidē ekspluatācijā dārgākās Igaunijas un Somijas pārvades sistēmas, kas nav optimāls risinājums. AS "AJ Power Gas" uzskata, ka veiksmīgāks risinājums būtu Latvijas pārvades sistēmas izmaksas segt, attiecīgi veicot izmaiņas Maksā par izejas punkta Latvijas lietotāju apgādei izmantošanu, tāpēc ka tieši šī maksa, ko galalietotāji uzskatāmi redz savos rēķinos, stimulē efektīvu resursu izmantošanu un pilnībā nodrošina situāciju, kad par saņemto pakalpojumu maksā tieši patērētājs, izslēdzot ekonomiski neefektīvu šķērssubsīdiju veidošanos.

AS "AJ Power Gas" aicina Regulatoru rūpīgi izvērtēt straujo pārvades sistēmas izmantošanas tarifu kāpuma pamatotību un nepieciešamību pēc izmaiņām tarifu struktūrā.

1. https://www.sprk.gov.lv/sites/default/files/editor/KD_G%C4%81ze_0.pdf
2. https://www.sprk.gov.lv/sites/default/files/editor/ED/Konsultaciju_dokumenti/Dabaszgaze/2019/CBG_kopsavilkums_17_09_2019.pdf
3. <https://likumi.lv/ta/id/307981-dabaszgazes-parvades-sistemas-pakalpojuma-tarifu-aprekinasanas-metodika>

Valdes loceklis
Roberts Samtiņš

Oskars Daugavvanags - Vanags
67969140

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU